

**Hässelholms
kommun**

1(17)

Datum
2012-03-25

*Handläggare
Medicinskt ansvarig sjuksköterska, Doktor i medicinsk vetenskap
Kajsa Thorsell
Omsorgsförvaltningen
Staben
0451-268821 0709 - 818821
kajsa-britt.thorsell@hasselholm.se*

Patientsäkerhetsberättelse 2011

**Omsorgsförvaltningen
Hässelholm**

Omsorgsförvaltningen / Staben

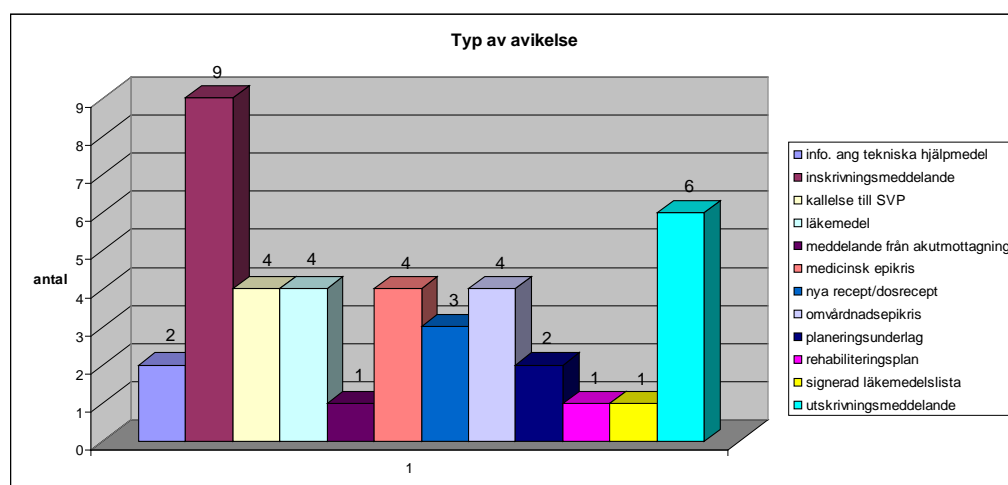
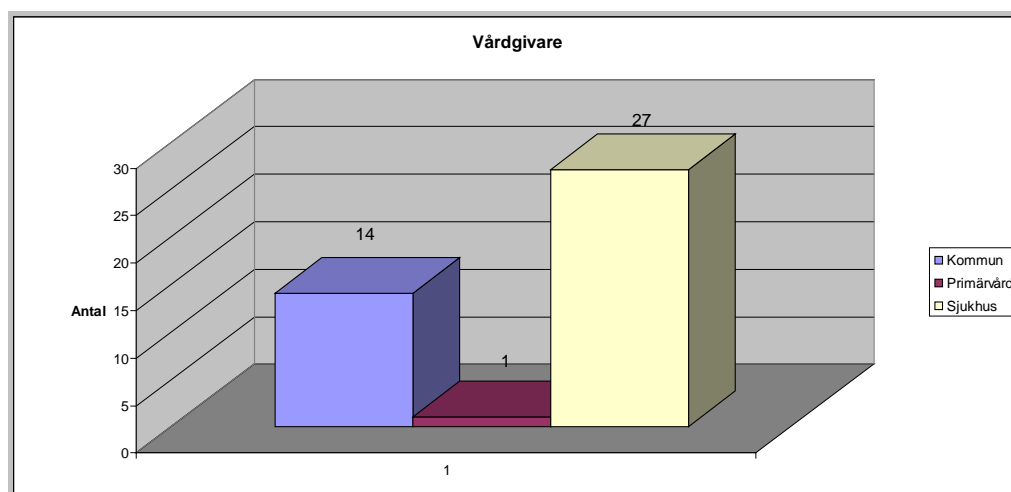
Postadress: Löjtnant Granlundsväg 14, 281 52 Hässelholm **Besöksadress:** Löjtnant Granlundsväg 14 **Telefon:** 0451-26 70 00
Telefax: 0451-417 78
E-post: kommunen@hasselholm.se **Bankgiro:** 866-3494 **Org. nr:** 212000-0985 **Webb:** www.hasselholm.se

Patientsäkerhetsberättelse gällande den kommunala hälso- och sjukvården 2011

Samordnad vårdplanering – SVPL

Vid samordnad vårdplanering överförs det medicinska ansvaret från en vårdgivare till en annan, vanligtvis i samband med utskrivning från sjukhus. I Skåne finns gemensamt upprättade rutiner för samordnad vårdplanering mellan kommunerna i Skåne och Region Skåne. Rutinerna beskriver bl. a. krav på information till berörda enheter i samband med utskrivning från slutenvården. Som ett led i kvalitetssäkringen skickas avvikelserapport då rutinerna inte följs. Avvikelse avseende brister i informationsöverföringen har registrerats enligt följande.

För 2011 var dessa 42 till antalet och fördelas enligt följande

Omsorgsförvaltningen/ Staben

Postadress: Löjtnant Granlundsväg 14, 281 52 Hässleholm **Besöksadress:** Löjtnant Granlundsväg 14 **Telefon:** 0451-26 70 00
Telefax: 0451-417 78
E-post: kommunen@hassleholm.se **Bankgiro:** 866-3494 **Org. nr:** 212000-0985 **Webb:** www.hassleholm.se

Från kommunen var den mest frekventa avvikelserna avsaknad av inskrivningsmeddelande ("gul lapp") där patientens basdata skall finnas enligt överenskommelse i samverkansdokument. Rutiner finns hur dessa skall fyllas i när patienten skall åka till sjukhuset men görs inte. Information till enhetschefer att dessa skall finnas i patienternas läkemedelsskåp har påtalats men trots detta finns de inte på plats. Ytterligare information krävs och uppföljning att rutinerna följs. Det var även brister i informationsöverföringen från sjukhuset och informationen behöver även där intensifieras så att båda parter får den information som skall följa patienten.

SVPL-IT

Ett webbaserat system för samordnad vårdplanering – SVPL-IT har från och med 2010 och 2011 införts successivt mellan kommunerna, primärvården och sjukhuset i Hässleholm och i Kristianstad och kommunerna i hela Skåne. Systemet är tänkt att förbättra informationsöverföringen mellan vårdgivarna och därmed stärka patientsäkerheten. Tyvärr uppstod stora tekniska fel i systemet och fick därför stängas ner under hösten. Detta är nu åtgärdat och nystart har skett under mars månad 2012.

Förslag till förbättringar

Att rutiner följs avseende hur avvikelser skall upprättas och bearbetas för att öka patientsäkerheten

Att öka förståelsen för att den samordnade vårdplaneringen är viktig för att den enskilde patientens säkerhet skall säkras.

Att upprätta vårdplaner i samverkan s.k. VOPS för de patienter som kräver utökade HSL-insatser där flera vårdgivare är inblandade.

Läkarmedverkan

Samverkansavtal mellan kommunens regionala vårdcentraler har under 2011 funnits för att reglera läkarmedverkan inom de särskilda boendena och kommunens hemsjukvård. Undantag från detta avtal har varit Göingekliniken som inte utgjorde någon hälsovalsenshet utan har varit en privat vårdgivare med särskilt utformat avtal. De är numera registrerade som en hälsovalsenshet och har samma avtal som övriga regionala aktörer.

Vid behov av akuta hembesök under dagtid då vårdcentralerna bedömt att de inte har möjlighet att göra hembesök hos listad patient har region Skåne tecknat ett avtal med Carema Primärvård AB. Avtalet innebär att läkare skall ansvara för akuta besök dygnet runt. Detta gäller såväl inom ordinärt som särskilt boende. Detta avtal övergår till Falck från och med februari 2012.

Omsorgsförvaltningen/ Staben

Postadress: Löjtnant Granlundsväg 14, 281 52 Hässleholm **Besöksadress:** Löjtnant Granlundsväg 14 **Telefon:** 0451-26 70 00
Telefax: 0451-417 78
E-post: kommunen@hassleholm.se **Bankgiro:** 866-3494 **Org. nr:** 212000-0985 **Webb:** www.hassleholm.se

Avvikelser har varit endast några fåtal till antalet och har då mest handlat om lång väntan innan läkare kommit. Några enstaka avvikelser har beskrivit dåligt bemötande från tjänstgörande läkare vilket ökade i frekvens under hösten 2011.

Under året har två samverkansmöten mellan representanter från primärvårdens vårdcentraler och privat vårdgivare genomförts enligt gällande avtal. Dessutom har regelbundna möten hållits med vårdcentralen Vänhem och berörda sjuksköterskor inom Hässleholms hemsjukvård.

Problem med läkarbemannning har funnits vid Nybo i Bjärnum då Bjärnums vårdcentral inte fullföljde sina åtaganden. Detta är nu löst genom att läkare från Vårdcentralen Vänhem tjänstgör på Nybo enligt avtal.

Förslag till förbättringar

Öka samverkan mellan primärvården och den kommunala hemsjukvården avseende läkarmedverkan.

Införa gemensamma informations och utbildningsdagar för att öka patientsäkerheten när det gäller gemensamma rutiner.

Läkemedelshantering

Riktlinjer som berör läkemedelshantering skall vara väl kända ute i verksamheten hos all berörd personal. Det är legitimerad sjuksköterska som ytterst har ansvar för att dessa riktlinjer följs. All personal skall genomgå en utbildning i läkemedelshantering innan delegering kan utfärdas av ansvarig sjuksköterska. Delegeringen skall förnyas varje år och ansvaret för att detta blir gjort åligger den som fått delegation. Detta har brutit vid ett flertal tillfällen vilket fått till följd att vårdpersonal arbetat utan delegation. Detta är ett allvarligt hot mot patientsäkerheten och har därför diskuterats och stramats upp genom att delegationer dragits in. Det är ansvariga enhetschefer som i samråd med ansvarig sjuksköterska skall informera vad som gäller avseende delegationsförfarandet.

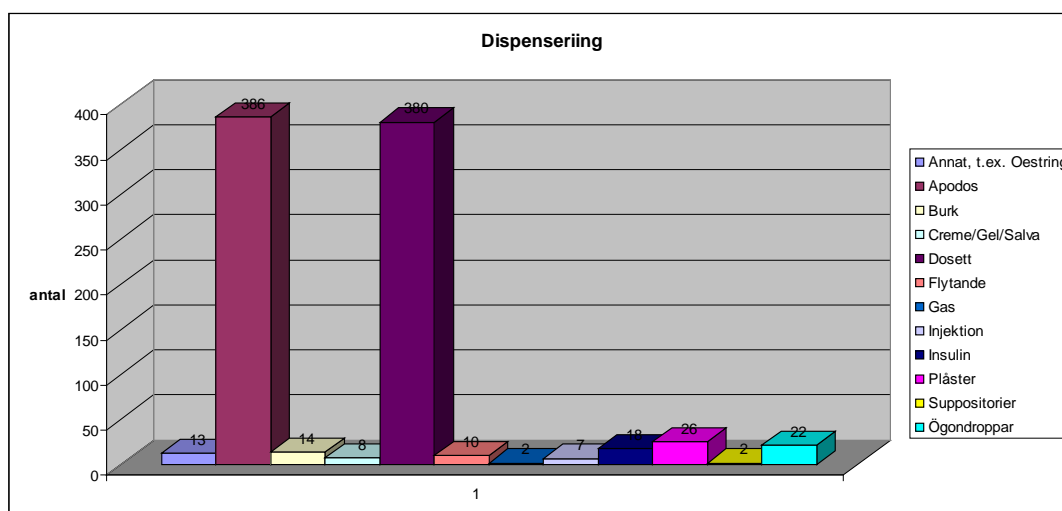
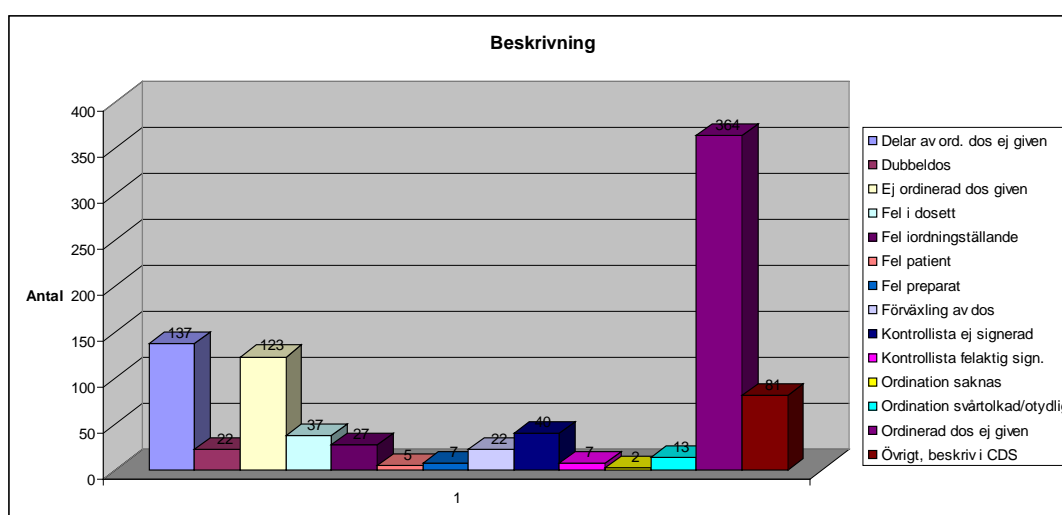
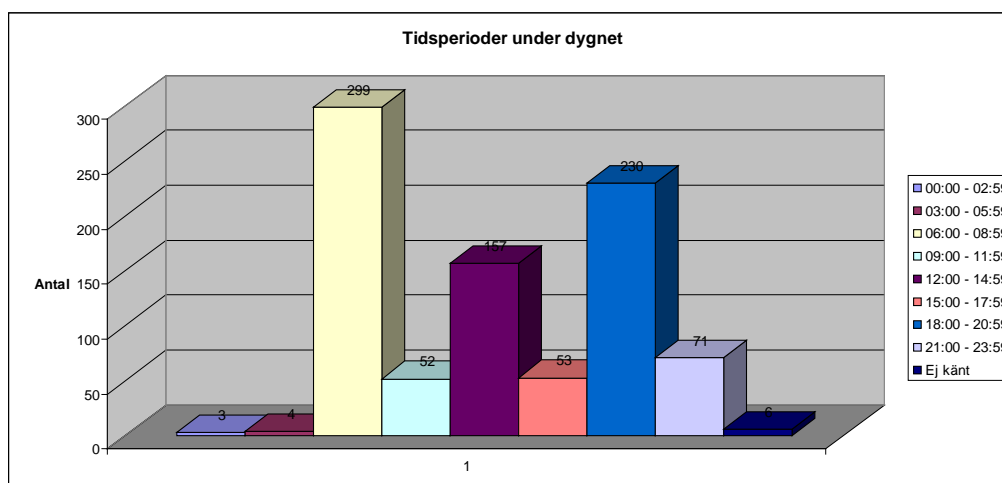
All hantering av läkemedel som iordningsställande, överlämnande m.m. skall dokumenteras. Särskilda signeringslistor skall finnas som signeras vid överlämnande av läkemedel. Även detta har brutit och personal har inte alltid förstått hur överlämnandet skall ske.

Det skall finnas bedömt och dokumenterat i omvårdnadsjournalen om sjuksköterskan har tagit över ansvaret för läkemedelshantering när den boende inte själv klarar att hantera sina läkemedel.

Avvikelser skall alltid skrivas när läkemedelshantering inte följt gällande rutiner och under året har 875 avvikelser registrerats fördelat enligt följande:

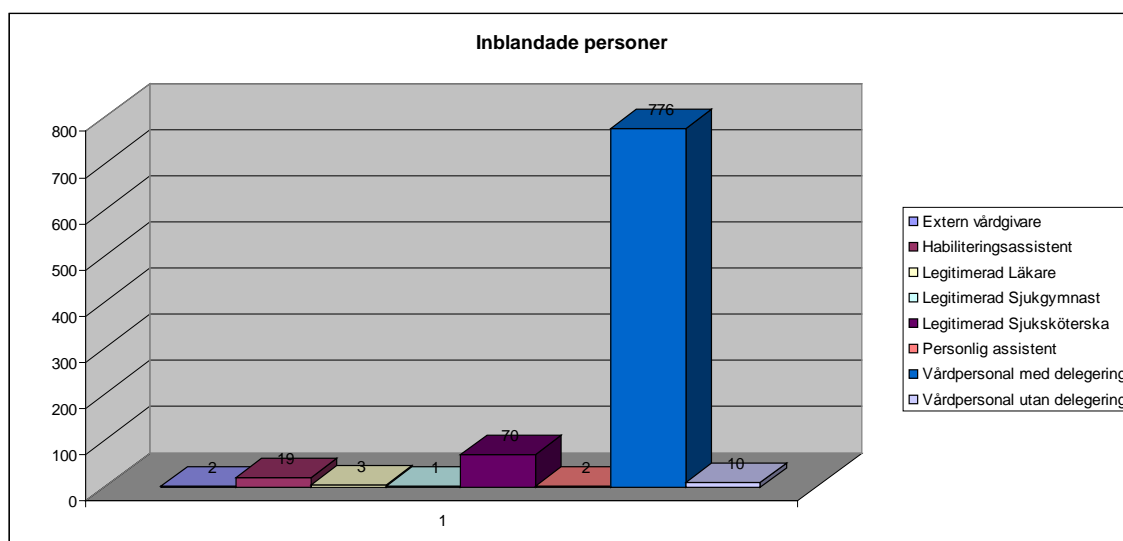
Omsorgsförvaltningen/ Staben

Postadress: Löjtnant Granlundsväg 14, 281 52 Hässleholm **Besöksadress:** Löjtnant Granlundsväg 14 **Telefon:** 0451-26 70 00
Telefax: 0451-417 78
E-post: kommunen@hassleholm.se **Bankgiro:** 866-3494 **Org. nr:** 212000-0985 **Webb:** www.hassleholm.se

Omsorgsförvaltningen/ Staben

Postadress: Löjtnant Granlundsväg 14, 281 52 Hässleholm **Besöksadress:** Löjtnant Granlundsväg 14 **Telefon:** 0451-26 70 00
Telefax: 0451-417 78
E-post: kommunen@hassleholm.se **Bankgiro:** 866-3494 **Org. nr:** 212000-0985 **Webb:** www.hassleholm.se

Förslag till förbättringar:

Att begränsa antalet delegeringar per sjuksköterska

Att utöka antalet delegeringsutbildningar till att omfatta utbildning för all fast anställd vårdpersonal minst vart tredje år.

Att uppdatera alla enhetschefer kring delegeringsförfarandet

Att ytterligare poängtera vikten av att skriva avvikelserapporter

Att analysera och åtgärda orsakerna till varför glömska är så vanligt förekommande

Att utföra regelbundna kontroller av hur riktlinjer kring läkemedelhantering följs både inom särskilt boende och hemvård

Läkemedelsgenomgångar

Under året har läkemedelsgenomgångar skett sporadiskt både på de särskilda boendena och ute i hemsjukvården. Inom två områden har en försöksmodell prövats där apotekare varit knutna till vårdcentralen Solbrinken och vårdcentralen i Vinslöv. Inom dessa enheter har kommunens sjuksköterskor varit behjälpliga med underlag för revision av patienternas läkemedel. Detta kommer att fortsätta och förhoppningsvis utökas till övriga områden.

Förslag till förbättringar

Omsorgsförvaltningen/ Staben

Postadress: Löjtnant Granlundsväg 14, 281 52 Hässleholm **Besöksadress:** Löjtnant Granlundsväg 14 **Telefon:** 0451-26 70 00
Telefax: 0451-417 78
E-post: kommunen@hassleholm.se **Bankgiro:** 866-3494 **Org. nr:** 212000-0985 **Webb:** www.hassleholm.se

Att utöka antalet läkemedelsgenomgångar för att uppnå en individuellt anpassad läkemedelsanvändning för patienten/vårdtagaren

Att omvårdnadsansvarig sjuksköterska minst en gång per år tar initiativ till en läkemedelsgenomgång för respektive patient/vårdtagare tillsammans med ansvarig läkare enligt Skåne modellen

Hygien

I hälso- och sjukvårdslagen står det att vården skall vara av god kvalitet med en god hygienisk standard. Vårdrelaterade infektioner är nationellt ett stort problem och en uppstramning av hygienrutiner är ett viktigt arbete som måste intensifieras. Hygienrutinerna inom vår verksamhet kommer under 2012 att granskas närmare då flera signaler framkommit att rutiner inte följs. Basala åtgärder för att minska smittspridning är användning av handsprit och engångsförkläden och information till vårdpersonal är en viktig del i vårarbetet där både sjuksköterskors och enhetschefers kunskap är väsentlig.

Förslag till förbättringar

Att regelbundet uppdatera och informera enhetschefer och vårdpersonal om gällande hygienrutiner

Att under 2012 genomföra en nationell punktprevalensstudie av basala hygienrutiner och klädregler inom verksamheterna.

Dokumentation

Behandling av personuppgifter regleras i patientdatalagen SFS 2008:355 och innefattar bestämmelser om skyldighet att föra patientjournal. Upprättande av patientjournal syftar till att vara ett stöd för den personal som ansvarar för vården. Den utgör ett arbetsverktyg eller underlag för bedömningen av de åtgärder som skall vidtas av någon som inte träffat patienten tidigare. Journalen är även en informationskälla för patienten om erhållen vård. De utgör ett viktigt instrument i kvalitets-, säkerhets-, uppföljnings- och utvärderingsarbetet inom vården samt ett underlagsmaterial vid tillsyn och kontroll av den vård som patienten erhållit.

Under 2011 slutfördes arbetet med loggkontroller och en plan för detta fastställdes av omsorgsnämnden. Dokumentationsutbildning har genomförts för ca 400 vårdpersonal i hur SoL dokumentationen skall upprättas och liknande revidering skall under 2012 genomföras för all HSL- personal. Utbildning i upprättande av vårdplaner är ett viktigt incitament för att patientsäkerheten skall kunna bibehållas och här brister det i allra högsta grad då det endast finns enstaka vårdplaner upprättade.

Omsorgsförvaltningen/ Staben

Postadress: Löjtnant Granlundsväg 14, 281 52 Hässleholm **Besöksadress:** Löjtnant Granlundsväg 14 **Telefon:** 0451-26 70 00
Telefax: 0451-417 78
E-post: kommunen@hassleholm.se **Bankgiro:** 866-3494 **Org. nr:** 212000-0985 **Webb:** www.hassleholm.se

Förslag till förbättringar

Under 2011/2012 skall journalgranskning genomföras på ett antal slumpvis utvalda journaler

Alla patienter skall ha en aktuell vårdplan

Loggkontroller av upprättade journaler skall genomföras enligt plan

Trycksår

När huden utsätts för tryck kan trycksår uppkomma vilket kan uppstå redan efter några timmar. Orsaker till att trycksår uppkommer kan bl.a. vara lågt näringsintag nedsatt cirkulation i blodkärl och oförmåga att ändra läge på kroppen. Ett nationellt kvalitetsregister kallat Senior Alert där riskbedömning görs av sjuksköterska för att upptäcka och förebygga risk för sår.

Riskbedömningen skall dokumenteras i omvårdnadsjournalen och utifrån vad som där framkommer skall preventiva åtgärder vidtas. Vid uppkommen risk skall tryckavlastande madrasser erbjudas inom ett dygn och ordineras av sjuksköterska. Ett trycksår kan ge smärta, därför skall sjuksköterskan göra bedömning av aktuellt smärtstatus så att effektiv smärtlindring kan ske.

Inom Nybo och Lyckåsa samt hemvården i Bjärnum har Senior Alert använts för att riskbedöma trycksår och en nationell prevalensstudie kommer att under 2012 kartlägga all förekomst av trycksår inom de särskilda boendena vilket skall utgöra en bas för vidare mätningar kring förekomsten av trycksår.

Förslag till förbättringar

Att samtliga verksamheter skall göra en riskbedömning för trycksår enligt Senior Alert

Att samtliga vårdtagare med risk för trycksår erbjuds åtgärdsprogram för att förhindra att trycksår uppkommer eller för trycksår som redan uppkommit.

Att åtgärdsprogram/förebyggande insatser skall utvecklas inom respektive omvårdnadsteam

Vård i livets slutskede – palliativ vård

Skriftliga lokala rutiner skall finnas för vård i livets slutskede, läkemedel skall kunna ges inom en viss tid och det skall finnas möjlighet att tillsätta extrapersonal. Anhöriga skall ges möjlighet att delta i vården. En individuell vårdplan skall ske i samverkan mellan eventuella vårdgivare och av dokumentationen skall det framgå att det är vård i livets slut. Så kallade brytpunktsamtal skall genomföras av behandlande läkare där den enskilde själv och tillsammans med anhöriga skall informeras kring hur vården skall bedrivas. Palliativ vård skall registreras i de nationella palliativa kvalitetsregistret.

Omsorgsförvaltningen/ Staben

Postadress: Löjtnant Granlundsväg 14, 281 52 Hässleholm **Besöksadress:** Löjtnant Granlundsväg 14 **Telefon:** 0451-26 70 00
Telefax: 0451-417 78
E-post: kommunen@hassleholm.se **Bankgiro:** 866-3494 **Org. nr:** 212000-0985 **Webb:** www.hassleholm.se

Förslag till förbättringar

Varje dödsfall som sker inom omsorgsverksamheten skall registreras i det palliativa registret

Brytpunktsamtal skall erbjudas vid vård i livets slut

Nutrition

För att säkerställa att den enskilde vårdtagaren inom särskilda boenden och hemsjukvården skall garanteras en näringsriktig kost är det viktigt att all personal har kunskap kring hur kosten skall anpassas för den enskildes behov. Livsmedelsverket har skrivit riktlinjer för planering av måltidssammansättning vilket skall följas. Omvårdnadsansvarig sjuksköterska ansvarar för att riskbedömning enligt Senior Alert genomförs samt att BMI-värdet mäts vid inflyttning och följs regelbundet. För personer med nutritionsproblematik skall en kostbehandlingsplan upprättas. Alla problem med nutritionen skall dokumenteras i omvårdnadsjournalen.

En dietist är anställd på särskilda stimulansmedel och har tillsammans med kvalitetsutvecklare inom kostenheten utbildat både kökspersonal, omvårdnadspersonal och legitimerad personal. Dietisten har också haft en aktiv roll i planeringen av Senior Alert och utgjort ett stöd för det område som arbetat med Senior Alert i pilothänsende. Det är viktigt att en dietist tjänst tillskapas för att fortsätta påbörjat arbete.

Nattfasta

Tiden från dagens avslutande måltid till nästkommande dags första måltid kallas nattfasta. Nattfastan bör ej överstiga 11 timmar och omsorgsnämnden har fattat beslut om att tiden skall vara 10 timmar som en viktig målsättning. En mätning hur detta följs kommer att göras under februari 2012 för att bedöma om detta mål kunnat nås

Förslag till åtgärder

Att samtliga vårdtagare inom de särskilda boendena skall erbjudas ett nattmål i syfte att nattfastan inte överstiger 10 timmar

Nattfastemätning skall genomföras 1 gång per år

Medicintekniska produkter

Medicintekniska produkter skall användas på rätt sätt, på rätt indikation och av kunnig personal. Produkterna skall vara individuellt utprovade av paramedicinare eller sjuksköterska och skall dokumenteras i omvårdnadsjournalen. Hur produkterna används skall övrig personal instrueras i och det skall finnas bruksanvisningar på svenska. Kontroll skall ske regelbundet av formellt teknisk utbildad personal. Skriftliga rutiner för hur medicintekniska produkter skall upphandlas skall finnas.

Omsorgsförvaltningen/ Staben

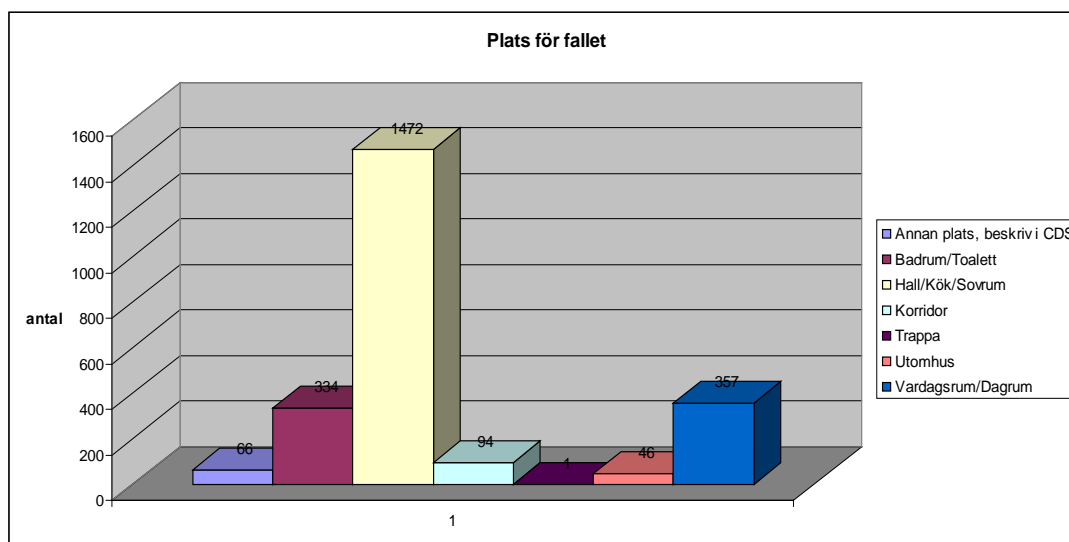
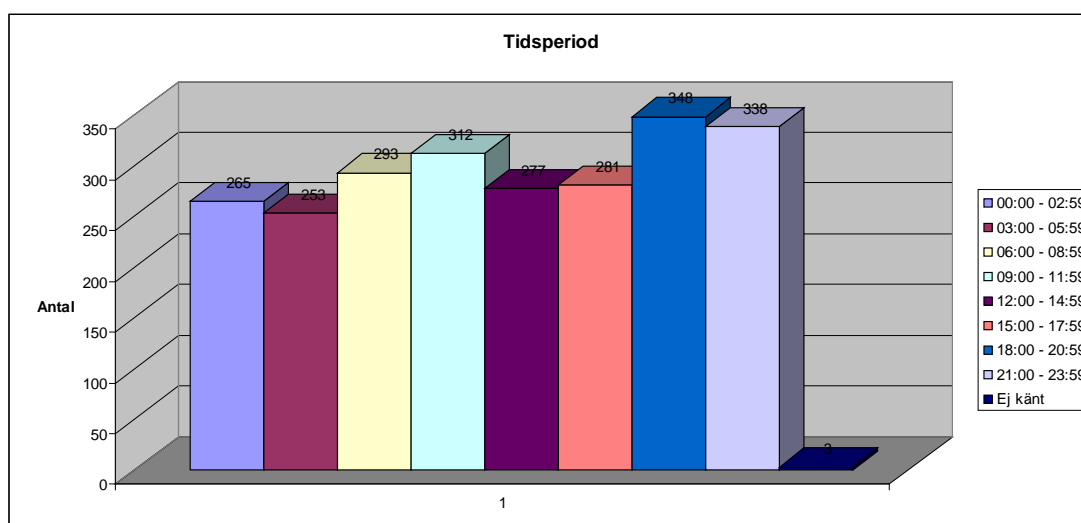
Postadress: Löjtnant Granlundsväg 14, 281 52 Hässleholm **Besöksadress:** Löjtnant Granlundsväg 14 **Telefon:** 0451-26 70 00
Telefax: 0451-417 78
E-post: kommunen@hassleholm.se **Bankgiro:** 866-3494 **Org. nr:** 212000-0985 **Webb:** www.hassleholm.se

Förslag till förbättringar

Att säkerställa rutiner för periodiskt underhåll och kontroller

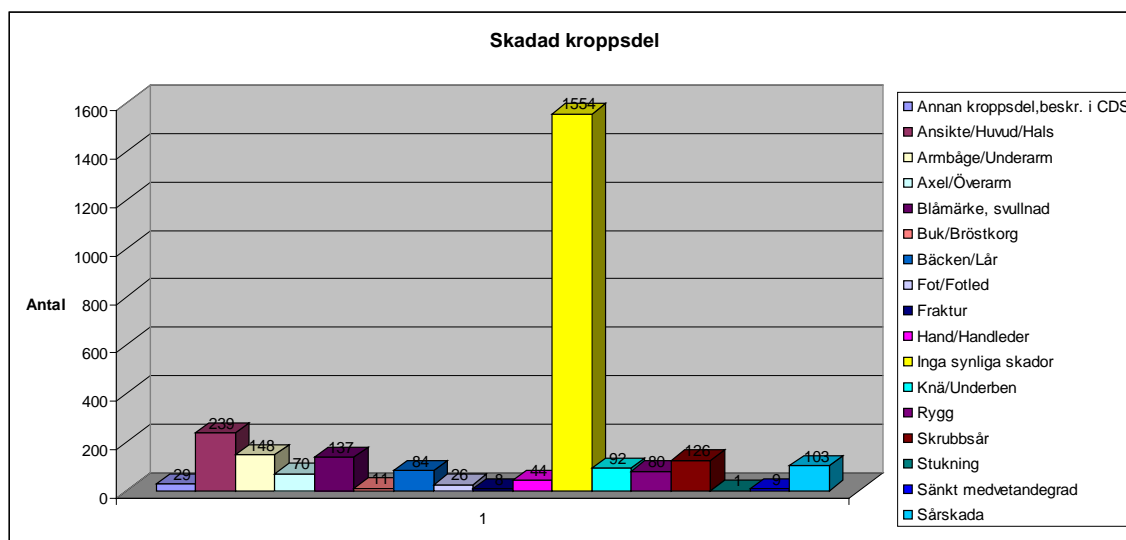
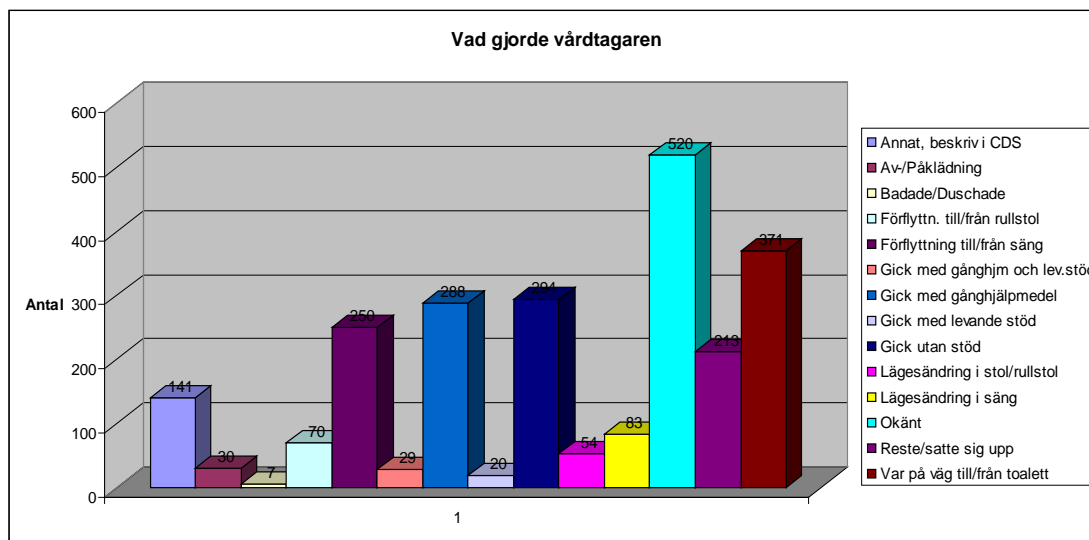
Fall och fallskador

Fall och fallolyckor är det mest förekommande tillbudet inom omsorgsverksamhetens område. Orsaken till detta kan vara många och förebyggande arbete pågår ständigt för att minimera risker. Under 2011 föll 1583 vårdtagare.

Omsorgsförvaltningen/ Staben

Postadress: Löjtnant Granlundsväg 14, 281 52 Hässleholm **Besöksadress:** Löjtnant Granlundsväg 14 **Telefon:** 0451-26 70 00
Telefax: 0451-417 78
E-post: kommunen@hassleholm.se **Bankgiro:** 866-3494 **Org. nr:** 212000-0985 **Webb:** www.hassleholm.se

De flesta fall har skett i vårdtagarens egna rum utan att någon personal varit närvarande.

De registrerade avvikelserna avseende fall har ökat under 2011 vilket med all sannolikhet beror på att fler avvikelser har registrerats mer regelbundet. Under 2011 har utbildningsinsatser skett kring hur arbetet med avvikelser skall kunna förebygga fall och alla avvikelser som lett till allvarlig skada har rapporterats till medicinskt ansvarig sjuksköterska.

Under 2012 kommer arbetet med förebyggande åtgärder kring fall att intensifieras genom att riskbedömning skall göras i Senior Alert.

Förslag till åtgärder

Omsorgsförvaltningen/ Staben

Postadress: Löjtnant Granlundsväg 14, 281 52 Hässleholm **Besöksadress:** Löjtnant Granlundsväg 14 **Telefon:** 0451-26 70 00
Telefax: 0451-417 78
E-post: kommunen@hassleholm.se **Bankgiro:** 866-3494 **Org. nr:** 212000-0985 **Webb:** www.hassleholm.se

Att arbeta mer förebyggande genom att riskbedömningar för fall görs i Senior Alert.

Att analyser, riskbedömning och åtgärder skall dokumenteras i omvårdnadsjournalen

Munhälsa

En munhälsobedömning bör vid inflyttning till särskilt boende göras av sjuksköterska och dokumenteras i omvårdnadsjournalen. Personal skall delta vid den årliga munhälsobedömningen som enligt lag den enskilde vårdtagaren har rätt till för att få information hur munhålan skall skötas. Personalen skall ges möjlighet att delta i utbildning som utföraren av munhälsobedömningen ger. Det finns en samverkansöverenskommelse med region Skåne om samarbete vid munhälsobedömningar och den överenskommelse skall vara känd för alla berörda. Ansvarig utförare för munhälsobedömningar är tandvårdsföretaget Oral Care.

Förslag till åtgärder

Fån och med 2012 kommer riskbedömning av munhälsan göras i Senior Alert

Slutord och tankar inför framtiden

Hälso- och sjukvården är liksom omsorgen om äldre och funktionshindrade grundpelare i det svenska välfärdssamhället. En god sjukvård och omsorg med hög tillgänglighet och kvalitet är också en betydande resurs för hela samhället. Såväl hälso- och sjukvården som äldre och handikappomsorgen står inför stora framtida utmaningar till följd av bl.a. den demografiska utvecklingen, som har stor betydelse för det samlade vård och omsorgsbehovet. Samtidigt sker en medicinsk-teknisk utveckling och utveckling av nya läkemedel, som bidrar till att möjligheterna att framgångsrikt behandla olika sjukdomstillstånd ökar, vilket sannolikt medför att efterfrågan på vård ökar i allt snabbare takt. Till detta kommer stora pensionsavgångar såväl inom landstinget som i kommunerna och som måste lösas med nyrekryteringar och kunskapsöverföring. Komplexa och sammansatta vårdbehov som kännetecknar de mest sjuka äldre kräver fungerande samverkan mellan olika verksamheter såväl internt och externt. Det ställer också stora krav på sjukvårdens förmåga till helhetssyn och kontinuitet. För att klara framtida finansiering måste det samlade skatteunderlaget utnyttjas så effektivt som möjligt. Delaktighet, samsyn, samverkan är viktiga förutsättningar för att detta skall lyckas.

De kraftigt nedkortade vårdtiderna på sjukhuset har inneburit att anspråken på kvalificerad vård och omsorg utanför sjukhuset ökat och kommer fortsättningsvis att öka. Ansvaret för att vårda allt fler svårt sjuka personer med stora omvårdnadsbehov har redan i dag förts över till kommunernas vård och omsorg. De korta vårdtiderna på sjukhuset genererar ökade kostnader för kommunerna, och hemtjänstens ökning beror till stor del på den tidiga hemskrivningen från slutenvården.

Omsorgsförvaltningen/ Staben

Postadress: Löjtnant Granlundsväg 14, 281 52 Hässleholm **Besöksadress:** Löjtnant Granlundsväg 14 **Telefon:** 0451-26 70 00
Telefax: 0451-417 78
E-post: kommunen@hassleholm.se **Bankgiro:** 866-3494 **Org. nr:** 212000-0985 **Webb:** www.hassleholm.se

Organisation

I en rapport från Statens offentliga utredningar (SOU 2011:55) föreslås att ett utökat hälso- och sjukvårdsansvar förs över från regionen i syfte att öka kontinuiteten för de patienter/brukare som kräver omfattande hälso- och sjukvårdsinsatser. I dagsläget får vissa patientkategorier hemsjukvård som omfattar både primärvård och specialiserad/avancerad hemsjukvård. Ur den enskildes perspektiv är det inte till fördel att flera hemsjukvårdsteam kommer hem till patienten/brukaren endast beroende på att en viss insats är att bedöma som primärvård och en annan som specialistvård. Utredningen föreslår därför att kommuner bör få bedriva hälso- och sjukvårdsinsatser i hemmet, både i ordinarie hem och särskilt boende, som utförs av legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal eller annan vårdpersonal med delegering enligt patientsäkerhetslagen (2010:659) 6 kap. 3§. Hälso- och sjukvårdsinsatser som meddelas av läkare är regionens ansvar.

För den kommunala hälso- och sjukvården får detta stora konsekvenser då allt fler multisjuka patienter/brukare skall vårdas i hemmet. I dag arbetar cirka 1800 vårdbiträden/undersköterskor inom vår verksamhet med ett delegationsansvar vilket är alldeles för omfattande för ett framtida utökat hälso- och sjukvårdsansvar. Med hänvisning till patientsäkerheten måste detta ses över och en annan organisation för hur vårdbiträden/undersköterskor kan arbeta mer säkert i framtiden kommer att krävas. Speciella team där vårdbiträden/undersköterskor enbart arbetar med hälso- och sjukvårdsuppgifter och biträder legitimerad personal kan underlätta arbetet och öka kontinuiteten. Detta skulle även underlätta för enhetschefer att inte behöva vara oroliga för att det inte finns personal som har delegering för hälso- och sjukvårdsuppgifter. Flera vårdbiträden/undersköterskor beskriver sin arbetssituation som väldigt splittrad där fler och fler arbetsuppgifter skall utföras. Säkerheten är därför inte helt optimal.

Framtida kompetenskrav

Äldre personer kommer att få allt större inverkan på sin egen vård och omsorg, speciellt avseende planering och innehåll. Detta förutsätter omfattande kunskaper och färdigheter inom omvårdnad.

Inom den kommunala hälso- och sjukvårdsorganisationen arbetar idag ca 90 legitimerade sjuksköterskor och paramedicinare. Många av dessa har specifika kunskaper både inom psykiatri, öppen hälso- och sjukvård, rehabilitering och annan specialistkompetens på grundläggande nivå. Däremot är det få som har en specialistkompetens med inriktning mot äldre (i dagsläget 5 sjuksköterskor). Specialistsjuksköterskor inom vård av äldre kommer att krävas, framförallt inom kommunal hälso- och sjukvård med höga krav på en personcentrerad omvårdnad, där den äldre personen blir sedd och förstådd som unik med individuella behov menar Docent Helle Vijk, som är verksam vid Institutionen för vårdvetenskap och hälsa, Sahlgrenska akademien vid Göteborgs Universitet.

Utveckling inom ämnet omvårdnad är stort och kommer att vara så under lång tid. Inom både vård av äldre- och funktionshindrade krävs en fördjupad kunskap kring hur omvårdnaden skall tillgodoses. Specialistkompetens inom olika områden krävs för att tillgodose de äldre och funktionshindrades behov. Utveckling och förbättring av vården skall utgå från såväl

Omsorgsförvaltningen/ Staben

Postadress: Löjtnant Granlundsväg 14, 281 52 Hässleholm **Besöksadress:** Löjtnant Granlundsväg 14 **Telefon:** 0451-26 70 00
Telefax: 0451-417 78
E-post: kommunen@hassleholm.se **Bankgiro:** 866-3494 **Org. nr:** 212000-0985 **Webb:** www.hassleholm.se

evidensbaserad som erfarenhetsbaserad kunskap. Här har den specialistutbildade sjuksköterskan en viktig roll att förmedla sin kunskap när det gäller att delta, driva och initiera forskning och utvecklingsarbete. För att kunna möta de ökade krav som kommer att ställas på en utökad hälso- och sjukvård i den kommunala hemsjukvården behöver fler sjuksköterskor och även paramedicinare erbjudas möjlighet att delta i specialistutbildningar som säkert i allt större utsträckning kommer att erbjudas som en nätbaserad utbildningsmöjlighet.

Multiprofessionellt teambaserat arbete

Multiprofessionellt arbete syftar till kontinuitet i vården och omsorgen, att underlätta bedömningar som kräver flera perspektiv eller kompetenser, att finna problem och hitta lösningar samt att personens behov av vård och omsorg tillgodoses ur ett helhetsperspektiv.

Som regel behövs det bedömningar från och åtgärder av flera yrkesgrupper vid utformningen av olika vård- och omsorgsinsatser inom såväl hälso- och sjukvård och omsorg om äldre och funktionshindrade.

Vilka som ska delta i det multiprofessionella arbetet kan variera över tid. Många gånger är läkare och sjuksköterska de första som personen får kontakt med. Men allt eftersom personens behov av vård och omsorg ökar blir det aktuellt med åtgärder från andra professioner. Det kan vara biståndshandläggare, enhetschef inom äldreomsorgen, demenssjuksköterska, vårdbiträde, undersköterska, kurator, arbetsterapeut, sjukgymnast och neuropsykolog.

Rehabilitering och förebyggande arbete

Ett teambaserat arbete kräver att alla professioner medverkar kring den enskilde patienten/brukaren för att ge rätt insats i rätt tid. Prioriteringar måste göras och en prioriteringsordning är gjord för vilka insatser avseende rehabilitering som skall behandlas först i tidshänseende är gjord med utgångspunkt från den s.k. Östersundsmodellen.

Det förebyggande arbetet kommer mer och mer att präglas av ett rehabiliterande synsätt. Fokus kommer att riktas på den enskildes hälsa vilket regeringen har prioriterat ur ett folkhälsoperspektiv.

Samverkan i re/habilitering

Många patienter/brukare behöver insatser från både hälso- och sjukvård och socialtjänst, och ofta även från andra myndigheter och aktörer, för sin re/habilitering. Då är samverkan en förutsättning för ett lyckat resultat. Det är myndigheternas ansvar, inte brukarnas, att hitta arbetsmodeller så att olika insatser kan ges i rätt tid och rätt ordning enligt en helhetssyn på brukarens behov och förutsättningar.

Omsorgsförvaltningen/ Staben

Postadress: Löjtnant Granlundsväg 14, 281 52 Hässleholm **Besöksadress:** Löjtnant Granlundsväg 14 **Telefon:** 0451-26 70 00
Telefax: 0451-417 78
E-post: kommunen@hassleholm.se **Bankgiro:** 866-3494 **Org. nr:** 212000-0985 **Webb:** www.hassleholm.se

Det finns flera tunga motiv för sådan samverkan. Samverkan kan avlasta patienten/brukaren bördan att själv hitta rätt i vårdapparaten och förhindra att brukaren faller mellan stolarna. Med samverkan kan brukaren uppnå en högre livskvalitet till en lägre samhällskostnad. Vidare kan samverkan bredda och fördjupa kunskapen om fungerande re/habilitering. Samverkan kan förstärka specialistkompetensen och integrera den i en större helhet.

Ibland fungerar samverkan utan problem, men praktiken visar också att samverkan på många håll är förenad med problem och svårigheter som ytterst innebär negativa konsekvenser för enskilda brukare. Svårigheterna kan bestå i allt från felaktiga strukturer och negativa ekonomiska incitament till att personerna som ska samarbeta har svårt att komma överens. Det sistnämnda kan bero på att man inte känner till eller förstår varandras ansvarsområden och kompetenser. Under senare år har samhällsekonomiska konsekvenser av samverkan börjat uppmärksammas mer vilket förhoppningsvis gagnar den enskilde patienten/brukaren och på längre sikt även gagnar ekonomiska ställningstaganden

Genom samverkan och förebyggande arbete kan sjukdomssymtom och ohälsa upptäckas på ett tidigare plan och på så sätt förhindra att akuta åtgärder i form av att patienten/brukaren läggs in på sjukhus onödan. Speciella sviktplatser och ett utökat antal korttidsplatser inom den kommunala vård- och omsorgsverksamheten skulle medverka till att anhöriga klarar att vårda fler i hemmet. Samtidigt är de korttidsplatser som finns i dag utnyttjade till bristningsgränsen med svårt sjuka personer som inte har möjlighet att kunna vårdas hemma.

Psykiatri och funktionshindrade

Personer mer neuropsykiatriska funktionsnedsättningar ökar. Dessa personer har ofta svåra och sammansatta problem. Då funktionsnedsättningarna visar sig redan i unga år så kan det vara problem av varierande art. Dessa personer har behov av insatser från olika myndigheter, allt från skolan, socialtjänsten, sjukvården, AF, FK, till kriminalvården.

Det kommer att bli en utmaning att komma överens om vad som är vård och behandling, rehabilitering, stöd och service runt dessa personer.

Vårdkedjor/processer och nationella kvalitetsregister

Kvalitetsarbetet kommer genom ett nytt kvalitetsledningssystem att bli allt viktigare. En gemensam samsyn inom alla lagrummen där tre lagrum (SoL, HSL och LSS) slås samman kommer att innebära ett ökat helhetsperspektiv där patienten/brukaren står i centrum. Patientsäkerheten lyfts fram som ett viktigt fokus att arbeta med där en nollvision skall uppnås avseende vårdskador. Nationella kvalitetsindikatorer kring t.ex. demenssjukdomar, hjärt- och kärlsjukdomar, palliativ vård och andra diagnosrelaterade sjukdomar finns utarbetade, vilket behöver implementeras i den dagliga verksamheten. Kvalitetsregister finns inom omvårdnadsarbetet där Senior Alert är ett register där riskbedömning sker av fall, nutrition och

Omsorgsförvaltningen/ Staben

Postadress: Löjtnant Granlundsväg 14, 281 52 Hässleholm **Besöksadress:** Löjtnant Granlundsväg 14 **Telefon:** 0451-26 70 00
Telefax: 0451-417 78
E-post: kommunen@hassleholm.se **Bankgiro:** 866-3494 **Org. nr:** 212000-0985 **Webb:** www.hassleholm.se

sår som därefter följs upp genom att se bakomliggande orsaker vilka därefter åtgärdas och utvärderas. Det palliativa registret innebär att vården i livets slutskede kvalitetssäkras och utvärderingen skall synliggöra vilken kvalitet som vården i det palliativa skedet har innehållit.

För att kunna synliggöra vilken kvalitet som erbjuds är det viktigt att mäta hur vård- och omsorg bedrivs. Nationella bedömningsinstrument som synliggör hur kommunernas vård och omsorg bedrivs genomför årligen av SKL och Socialstyrelsens öppna jämförelser. Viktigt är dock att dessa mätningar utförs på ett enhetligt sätt där validitet och reliabilitet kan säkras. Egna bedömningsinstrument måste även vara validerade och reliabilitetstestade samt baseras på vetenskap och beprövad erfarenhet (evidenbaserade). Risken blir annars att det blir ett subjektivt tyckande som inte tas på allvar.

Konklusion

Sammanfattningsvis är en översyn av hälso- och sjukvårdsorganisationen för den kommunala hälso- och sjukvården viktig att genomföra för att säkra den utökade vård som med all sannolikhet kommer att överföras till kommunerna från regionen.

Kompetenshöjande åtgärder krävs för att bättre kunna tillgodose ett allt större omvårdnadsbehov. Specialistkompetens inom vård av äldre bör vara ett krav för att aktivt delta, driva och initiera forskning och utvecklingsarbete.

Det multiprofessionella teambaserade arbetet måste intensifieras där samverkan kring både det förebyggande- och det rehabiliterande synsättet är en viktig förutsättning.

Personer med neuropsykiatriska besvär och de funktionshindrade kommer att kräva utökad samverkan kring vad som är vård, rehabilitering, stöd och service.

Kvalitetsarbetet kommer att intensifieras. Patientsäkerhetsperspektivet sätts i fokus och nationella kvalitetsregister behöver implementeras i vårdkedjeperspektiv. Omvårdnadsarbetet behöver ytterligare kvalitetssäkras genom gemensamma kvalitetsregister i form av Senior Alert och det palliativa registret.

Kajsa Thorsell

Medicinskt ansvarig sjuksköterska

Doktor i medicinsk vetenskap

Omsorgsförvaltningen/ Staben

Postadress: Löjtnant Granlundsväg 14, 281 52 Hässleholm **Besöksadress:** Löjtnant Granlundsväg 14 **Telefon:** 0451-26 70 00
Telefax: 0451-417 78
E-post: kommunen@hassleholm.se **Bankgiro:** 866-3494 **Org. nr:** 212000-0985 **Webb:** www.hassleholm.se

Omsorgsförvaltningen/ Staben

Postadress: Löjtnant Granlundsväg 14, 281 52 Hässleholm **Besöksadress:** Löjtnant Granlundsväg 14 **Telefon:** 0451-26 70 00
Telefax: 0451-417 78
E-post: kommunen@hassleholm.se **Bankgiro:** 866-3494 **Org. nr:** 212000-0985 **Webb:** www.hassleholm.se